

ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор Центральноукраїнського
державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка

02125415 _____ **Євген СОБОЛЬ**

«29» листопада 2021 р.

**Програми навчальних дисциплін
програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників у сфері післядипломної
освіти для осіб з вищою освітою
«Актуальні питання дошкільної освіти»
Галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 012 Дошкільна освіта**

**Назва навчальної дисципліни: Основні тенденції розвитку дошкільної освіти в другій
половині ХХ – початку ХХІ століття**

Цільовий компонент: Розкрити основні тенденції розвитку дошкільної освіти в другій половині ХХ – початку ХХІ століття

Змістовий компонент: Місце дошкільної освіти в суспільстві. Типи закладів дошкільної освіти. Характеристика найбільш поширених типів ЗДО у сучасному світі. Зміст виховання. Становище педагогічних працівників дошкільних закладів. Вимоги до вихователів. Підготовка фахівців ЗДО. Підготовка дітей до школи.

Процесуальний компонент: *форми:* інтерактивна лекція, семінарське заняття; *методи:* словесні, наочні, практичні, частково-пошукові, проблемні, індуктивні, дедуктивні методи; здоров'язбережувальні технології, інформаційно-комунікаційні, комунікативно-мовленнєві, розвивальні, особистісно зорієнтовані, діяльнісні, інтерактивні. *засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 01. Добирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти

ПРН 05. Забезпечувати безпечне, розвивальне, інклюзивне та орієнтоване на розвиток усіх здобувачів дошкільної освіти освітнє середовище;

Список рекомендованої літератури:

1. Аніщук А. М. Актуальні проблеми дошкільної освіти: навч. посіб. Для студентів вищих педагогічних навчальних закладів спеціальності 8.01010101 «Дошкільна освіта». Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2015. 152 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (редакція 12.01.2021 р.). Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita>.
3. Байер О. Організація розвивального середовища ігрової кімнати: тримаємо на контролі. Практика управління дошкільним закладом. 2018. №11. URL: <https://ezavdnz.mcfra.ua/685547>
4. Вульфсон Б. Л. Проблемы «европейского» воспитания. Педагогика. 2000. № 2. С. 71–81.
5. Вульфсон Б. Л. Сравнительная педагогика: история и современные проблемы. М.:

- Изд-во УРАО, 2003. 232 с.
6. Гавриш Н. В., Бадер С. О., Стаєнна О. О. Сонечко мандрує Україною : зошит з українознавчими творчими завданнями для дітей старшого дошкільного віку. Київ : «Генеза», 2015. 40 с.
 7. Галус О. М., Шапошнікова Л. М. Порівняльна педагогіка. К.: Вища шк., 2006. 215 с.
 8. Демкова В. Ю., Леонтєва І. В. Поняття предметно-розвивального середовища, його особливості та вимоги створення у закладі дошкільної освіти. Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. С. 152–155.
URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/ped/47dec2020/40.pdf>
 9. Джури́нський А. Н. История педагогика: Учеб. пособие. М.: «ВЛАДОС», 1999. 432 с.
 10. Довженок Г. В. Український дитячий фольклор (віршовані жанри). Київ : Наукова думка, 1981. 172 с.
 11. Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі: зб. наук. праць / [за заг. ред. О. А. Гніздлової, відпов. ред. Н. В. Ковалевська]. Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2018. Вип. 2. 213 с.
 12. Кошіль О. П. Освітнє середовище і розвиток дитини: ретроспективний аналіз. Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. 2017. Вип. 78(1). С. 25–29.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_78%281%29__6
 13. Крутій К. Л. Термінологічне поле інновацій в дошкільній освіті // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Ніжин, 2006. № 5. С. 6–9.
 14. Крутій К. Л. Проектування освітнього простору дошкільного навчального закладу як умова розвитку здібностей дитини
URL: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp1/Krutij.pdf
 15. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства : навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий Дім „Слово”, 2011. 720 с.
 16. Мельничук О. С. Козацьке виховання (ХУІ – ХУІІІ ст.): навчальний посібник. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. Володимира Винниченка, 1999. 28 с.
 17. Методичні рекомендації до Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) 2021 рік.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/605/0be/86b/6050be86b4f68482865820.pdf>
 18. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка. Суми: Університетська книга, 2010. 174 с.
 19. Найдєн О. С. Українська народна іграшка: Історія. Семантика. Образна своєрідність. Функціональні особливості. Київ : «АртЕк», 1999. 256 с.
 20. Радул О. С. Актуальні проблеми виховання в сучасному світі // Наукові записки. Вип. 177. Серія: Пед. науки. Кропивницький, 2019. С. 14–19.
 21. Смолюк С. Сутність поняття «розвивальне середовище» закладу дошкільної освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 31, Т. 4, 2020. С. 159 – 163.
URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_4/26.pdf
 22. Стельмахович М. Г. Народна педагогіка. Київ : Радянська школа, 1985. 312 с.
 23. Сявавко Є. І. Українська етнопедагогіка: навчально-методичний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 159 с.
 24. Ткаченко О. М. Етнопедагогічна творчість фахівця в галузі дошкільної освіти. Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії: збірник

- матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кам'янець-Подільський, 23–24 жовтня 2019 року) / відпов. секр. І. Л. Пукас. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. С. 383-388.
25. Ткаченко О. М. Загальні питання етнопедагогіки: навчальний посібник. Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2013. 72 с.
 26. Ткаченко О. М. Народна гра : навчальний посібник. Кіровоград : Авангард, 2015. 96 с.
 27. Pirotte S. Education à l'Environne mentenmaternelle. Osezvouslancer! Symbioses (Lemagazinedel'Éducationrelative à l'Environnement (ErE). 2009 RÉÉD. 2013. P. 3–5
 28. Sacher W. Didaktik der Lernökologie. Lernen und Lehren in unterrichtlichen und medienbasierten Lernarrangements [Didacticsof Learning-Ecology]. Bad Heilbrunn: Klinkhardt, 2006. 259 p.
 29. Stadler-Altman U. Learning environment: The influence of school and classroom space on education. In book Routledge International Handbook of Social Psychology of the Classroom / [Edited by Christine M. Rubie-Davies, J. M. Stephens, P. Watson]. London, New York, Routledge, 2015. P. 252–263
 30. Statutory framework for the early years foundation stage. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/974907/EYFS_framework_-_March_2021.pdf

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

Назва навчальної дисципліни: Народознавчі аспекти реалізації ідей компетентнісного підходу в освіті

Цільовий компонент: поглибити уявлення фахівців про етнопедагогічні аспекти професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти; висвітлити етнопедагогічний контекст формування ключових компетентностей у дітей дошкільного віку.

Змістовий компонент: особливості реалізації ідей компетентнісного підходу в дошкільній освіті. Ключові компетентності та їх формування у дітей дошкільного віку. Етнопедагогічний контекст формування рухової та здоров'язбережувальної, особистісної, ігрової, предметно-практичної, сенсорно-пізнавальної, природничо-екологічної, логіко-математичної, мистецько-творчої та інших компетентностей у дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти. Оберігальна сутність народної педагогіки. Роль вірувань у формуванні оберігальної спрямованості народної педагогіки. Дитячі обереги. Предмети охоронного призначення. Оберігальна символіка. Обрядові та необрядові дії оберігального спрямування. Словесні обереги. Материнські замовляння.

Процесуальний компонент: форми: проблемна лекція, практичне заняття; методи: словесні, наочні, практичні, частково-пошукові, проблемні, індуктивні, дедуктивні методи; здоров'язбережувальні технології, інформаційно-комунікаційні, комунікативно-мовленнєві, розвивальні, особистісно зорієнтовані, діяльнісні, інтерактивні; засоби: презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 01. Добирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти

ПРН 02. Організувати ігру (провідну) та інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дітьми дошкільного віку.

ПРН 06. Створювати в освітньому середовищі емоційно-комфортну атмосферу, сприятливі умови для особистісного самовизначення у різних видах дитячої активності

ПРН 08. Ефективно і гнучко використовувати народознавчі знання в освітньому процесі закладу дошкільної освіти

Список рекомендованої літератури:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (редакція 12.01.2021 р.). *Сайт Міністерства освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua>osvita>.
2. Богинич О. Народна скарбниця. Малі фольклорні жанри в методиці проведення українських народних ігор. *Дошкільне виховання*. 2002. №8. С. 16–17.
3. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі: навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1994. 398 с.
4. Гавриш Н. В., Бадер С. О., Стаєнна О. О. Сонечко мандрує Україною : зошит з українознавчими творчими завданнями для дітей старшого дошкільного віку. Київ : «Генеза», 2015. 40 с.
5. Каплуновська О., Кичата І., Палець Ю. Україна – моя Батьківщина : конспекти занять із національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку. Тернопіль : «Мандрівець», 2017. 240 с.
6. Кудикіна Н. Українські народні ігри малих форм. *Палітра педагога*. 2008. № 2. С. 3–5.
7. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства : навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий Дім „Слово”, 2011. 720 с.
8. Малынка А. Родыны и хрестыны (Материал собран в м. Мрине, Нежинского уезда) // *Киевская Старина*. 1898. № 5. С. 254–286.
9. М. Г. Дытячи забавки та gry усяки. Зібрани по Чыгырынщини кыивской губернии / М. Г. // *Киевская Старина*, 1904. № 7–8. Отд. I. С. 51–105.
10. Мельников М. Н. Русский детский фольклор. М. : Просвещение, 1987. 240 с.
11. Мельничук О. С. Козацьке виховання (XVI – XVIII ст.): навчальний посібник. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. Володимира Винниченка, 1999. 28 с.
12. Мид М. Культура и мир детства. Избранные произведения. М.: Главная редакция восточной литературы издательства «Наука», 1988. 429 с.
13. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка. Суми: Університетська книга, 2010. 174 с.
14. Радул О. С. Виховання дітей в процесі життєдіяльності давніх східніх слов'ян (VI–XIII ст.). Кіровоград: КДПУ ім.В.Винниченка,2013. 447 с.
15. Радул О. С. Народна педагогіка східніх слов'ян про вікові періоди життя дитини // *Рідна школа*. 2017. № 3–4. С. 51–56.
16. Радул О. С. Участь дітей в обрядовому річному колі як один із шляхів народного виховання) // *Формування конкурентоспроможного фахівця в галузі дошкільної та початкової освіти / О. Радул, Н. Озерна, І. Баранюк, О. Ткаченко, Т. Довга, Н. Андросова, Т. Шарапова, Т. Прибора / [За ред. О. Ткаченко]: кол. мон. Харків: Мачулін, 2018. – С. 9–43.*
17. Ткаченко О. М. Етнопедагогічна творчість фахівця в галузі дошкільної освіти. *Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії: збірник*

матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кам'янець-Подільський, 23–24 жовтня 2019 року) / відпов. секр. І. Л. Пукас. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. С. 383-388.

18. Ткаченко О. М. Народна гра : навчальний посібник. Кіровоград : Авангард, 2015. 96 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

Назва навчальної дисципліни: Розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного віку

Цільовий компонент: дати теоретичні знання та практичні навички необхідні для розвитку емоційного інтелекту у дітей дошкільного віку

Змістовий компонент Сутність емоційного інтелекту. Розвиток дітей дошкільного віку засобами народних пісень та пісень-ігор. Технології розвитку емоційного інтелекту у дітей дошкільного віку. Розвиток емоційного інтелекту дітей з особливим освітніми потребами.

Процесуальний компонент: *форми:* інтерактивна лекція, тренінгове заняття; *методи:* словесні, наочні, практичні, частково-пошукові, проблемні, індуктивні, дедуктивні методи; здоров'язбережувальні технології, інформаційно-комунікаційні, комунікативно-мовленнєві, розвивальні, особистісно зорієнтовані, діяльнісні, інтерактивні. *засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 05. Забезпечувати безпечне, розвивальне, інклюзивне та орієнтоване на розвиток усіх здобувачів дошкільної освіти освітнє середовище;

ПРН 06. Створювати в освітньому середовищі емоційно-комфортну атмосферу, сприятливі умови для особистісного самовизначення у різних видах дитячої активності

ПРН 07. Попереджувати, вчасно та адекватно реагувати на ситуації емоційного, фізичного, психологічного насилля

Список рекомендованої літератури:

1. Говарт Г. Що мене лякає. Тернопіль: Богдан, Серія «Пізнаю себе», 2016. 35 с.
2. Говарт Г. Що мене засмучує. Тернопіль: Богдан, Серія «Пізнаю себе», 2016. 35 с.
3. Говарт Г. Коли я сміливий. Тернопіль: Богдан, Серія «Пізнаю себе», 2016. 35 с.
4. Говарт Г. Коли я щасливий. Тернопіль: Богдан, Серія «Пізнаю себе», 2016. 35 с.
5. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Х.: Віват, 2019. 512 с.
6. Гоулман Д., Бояцис Р., Макки Э. Эмоциональное лидерство. Искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта. М., Альбина Бизнес Букс, 2005. – 21 с.
7. Зарицька В. В. Компетентісно спрямована освіта: перший досвід, порівняльні підходи, перспективи. // Розвиток емоційного інтелекту в контексті компетентісно спрямованої освіти; Всеукр. наук.-практ. конф. (28 квітня 2011 року). – К.: Київ. Ін-т сучасн. підр., 2011. – 92 с.
8. Касдепке Гж. Велика книга почуттів / переклад Я. Іванченко. Львів. Видавництво «Урбіно». 2020. 256 с.
9. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ :

Самміт-Книга, 2009. 272 с.

10. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: від основ до практики : монографія. Київ : АТОПОЛ, 2016. 152 с.
11. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навч.-метод. посіб. Харків : Ранок, 2019. 304 с.
12. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання : навч.-метод. посіб. Київ : АТОПОЛ, 2015. 136 с.
13. Інклюзивне навчання: основні принципи та дієві технології : кол. монографія / О. І. Баланська та ін.; відп. ред. Г. В. Давиденко. Вінниця : ТВОРИ, 2018. 216 с.
14. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення : навч.-метод. посіб. / С. П. Миронова та ін. ; за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2015. 235 с.
15. Котик Т. М. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи. Тернопіль, Астон, 2020.192 с.
16. Медіна Дж. Правила розвитку мозку дитини. К.: Наш Формат, 2015. 320 с.
17. Мур-Маллінос Дж. Безліч емоцій. Х.: Ранок, 2018. Ч.1. 52 с.
18. Мур-Маллінос Дж. Безліч емоцій. Х.: Ранок, 2018. Ч.2. 52 с.
19. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції: монографія. К.: Вища школа, 2003.
20. Роса Н. Почуття: від суму до радості. Х.: Ранок, Серія «Від...до», 2017. 36 с.
21. Роса Н. Страх: від переляку до сміливості. Х.: Ранок, Серія«Від... до», 2017. 36 с.
22. Сонечко І. Мурчикові настрої. Х.: Ранок, 2018.10 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

Назва навчальної дисципліни: Медіаосвіта, медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти

Цільовий компонент: дати теоретичні знання та практичні навички для опанування сучасними медіа та розвитку критичного мислення дітей дошкільного віку

Змістовий компонент Сутність емоційного інтелекту. Розвиток дітей дошкільного віку засобами народних пісень та пісень-ігор. Технології розвитку емоційного інтелекту у дітей дошкільного віку. Розвиток емоційного інтелекту дітей з особливими освітніми потребами.

Процесуальний компонент: форми: інтерактивна лекція, тренінгові заняття;методи: словесні, наочні, практичні, частково-пошукові, проблемні, індуктивні, дедуктивні методи; здоров'язбережувальні технології, інформаційно-комунікаційні, комунікативно-мовленнєві, розвивальні, особистісно зорієнтовані, діяльнісні, інтерактивні. засоби: презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 01. Добирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти

ПРН 05. Забезпечувати безпечне, розвивальне, інклюзивне та орієнтоване на розвиток усіх здобувачів дошкільної освіти освітнє середовище;

ПРН 06. Створювати в освітньому середовищі емоційно-комфортну атмосферу, сприятливі умови для особистісного самовизначення у різних видах дитячої активності

ПРН 07. Попереджувати, вчасно та адекватно реагувати на ситуації емоційного, фізичного, психологічного насилля

Список рекомендованої літератури:

1. Баженова Л. М. Медиаобразование школьника (1-4 классы) / Л. М. Баженова. М.: Изд-во Российской академии образования, 2004. 55 с.
2. Безпека дітей в Інтернеті: попередження, освіта, взаємодія: Матеріали обласної науково-методичної Інтернет-конференції (м. Кіровоград, 11 лютого) / Укладачі М. С. Чала, А. В. Частаков, О. В. Литвиненко. Кіровоград, 2014. 184 с. URL: <http://konf.koippo.kr.ua/blogs/index.php/blog2/1-2>
3. Безпечне користування сучасними інформаційно-комунікативними технологіями / О. Удалова, О. Швед, О. Кузнецова [та ін.]. – К.: Україна, 2010. 72 с.
4. Больц Норберт Абетка медіа / за загал. ред. В. Ф. Іванова; переклад з німецької В. Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. 177 с.
5. Від медіаграмотності до медіакультури: стратегії, проблеми, перспективи: тези доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Миколаїв, 27 квітня 2016 року). Миколаїв: ОІППО, 2016. 124 с.
6. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: навчально-методичний посібник / А. Кочарян, Н. Гущина. К., 2011. 100 с.
7. Головченко Г. О. Шкільні газети та інформаційне суспільство. Миколаїв: Видавництво «Іліон», 2011. 203 с.
8. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі: посібник для батьків / І. Литовченко, С. Максименко, С. Болтівець [та ін.]. К.: ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2010. 48 с.
9. Дослідження медіаграмотності: проект школи та університету: студентська монографія / [за загальної редакції Н. В. Коваленко]. Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. 161 с.
10. Колупаєва А. А., Коваль Л. В., Компанець Н. М., Луценко І. В. Організаційно-педагогічні умови діяльності асистента вчителя в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. Київ : АТОПОЛ, 2014. 240 с.
11. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с.
12. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: від основ до практики : монографія. Київ : АТОПОЛ, 2016. 152 с.
13. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навч.-метод. посіб. Харків : Ранок, 2019. 304 с.
14. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання : навч.-метод. посіб. Київ : АТОПОЛ, 2015. 136 с.
15. Інклюзивне навчання: основні принципи та дієві технології : кол. монографія / О. І. Баланська та ін. ; відп. ред. Г. В. Давиденко. Вінниця : ТВОРИ, 2018. 216 с.
16. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення : навч.-метод. посіб. / С. П. Миронова та ін. ; за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2015. 235 с.

17. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : навч-метод. посіб. / А. А. Колупаєва та ін. ; за заг. ред. Л. І. Даниленко. К., 2007. 128 с.
18. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhen_nya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/ (дата звернення: 24.04.2018).
19. Медіаосвіта і медіаграмотність: підручник/ ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за наук. ред. В. В. Різуна. К.: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
20. Медіаграмотність потрібно запровадити в практику кожного вчителя. URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/mediagramotnist_potribno_zaprovaditi_v_praktiku_kozhnogo_vchitelya_liliya_grinevich/. – 17.04.2018.
21. Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи. Київ.: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
22. Медіаосвіта як інструмент розвитку громадянського суспільства в Україні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 29 листопада 2019 р., ДонДУУ). Маріуполь: ДонДУУ, 2019. 181 с.
23. Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ.: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2017. 393 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

Назва навчальної дисципліни: Сучасні технології дошкільної освіти

Цільовий компонент: дати теоретичні знання та практичні навички із впровадження сучасних технологій дошкільної освіти.

Змістовий компонент: Використання інноваційних педагогічних технологій у закладах дошкільної освіти. Використання інноваційних педагогічних технологій у закладах дошкільної освіти. Психолого- педагогічне проєктування. Технологія інтегрованого навчання і виховання. Інноваційна технологія «Дитяче дослідження як метод навчання старших дошкільників». Логічні блоки Дьенеша. Методика раннього розвитку Глена Домана. Методика Кюізенера. Картки-властивості Семадені. Інтелектуальні ігри Нікітіних. Розвивальні ігри В'ячеслава Воскобовича. Педагогіка М. Монтессорі. Теорія розвитку винахідницьких завдань ТРВЗ.

Процесуальний компонент: *форми:* інтерактивна лекція, семінарські заняття; *методи:* словесні, наочні, практичні, частково-пошукові, проблемні, індуктивні, дедуктивні методи; здоров'язбережувальні технології, інформаційно-комунікаційні, комунікативно-мовленнєві, розвивальні, особистісно зорієнтовані, діяльнісні, інтерактивні. *засоби:* презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 01. Добирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти

ПРН 02. Організовувати ігрову (провідну) та інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дітьми дошкільного віку.

ПРН 05. Забезпечувати безпечне, розвивальне, інклюзивне та орієнтоване на розвиток усіх здобувачів дошкільної освіти освітнє середовище;

ПРН 06. Створювати в освітньому середовищі емоційно-комфортну атмосферу, сприятливі умови для особистісного самовизначення у різних видах дитячої активності

Список рекомендованої літератури:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні від 12.01.2021 р. № 33 / [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Методрекомендації до нового Базового компонента дошкільної освіти (лист МОН від 16.03.2021 № 1/9-148).
3. Богуш А. М. Дошкільна і початкова ланки освіти – сходинки наступності. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2017. № 28. С. 23-27. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Potip_2017_28_6.
4. Грицкова Ю. В. Розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами LEGO-конструювання. Інноваційна педагогіка. Одеса : ПНДІЕІ, 2019. Вип. 12, т. 2. С. 106-109.
5. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. К.: Академвидав. 2012. 352 с.
6. Коровникова Ю. Г. (2012) Интеграция как ведущая идея в реализации содержания дошкольного образования. Психолого-педагогический журнал Гаудеамус. № 1(19). С. 145-148.
7. Кудикіна Н. В. Ігрова діяльність дітей: теоретичні основи й методика педагогічного керівництва. Її величність гра: теорія і методика організації дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: зб. статей / за ред. Г. С. Тарасенко. Вінниця: ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2009. 320 с.
8. Муравйова Н. В., Федорова О. О. Формування інноваційного простору дошкільної освіти. Формування інноваційного простору дошкільної освіти: К., 2012. Ч. 1. 112 с.
9. Синько О. В. Використання методики ТРВЗ в ігровій діяльності дошкільнят. Таврійський вісник освіти. 2013. № 2. С. 102–107.
10. Формування інноваційного простору дошкільної освіти: наук.-метод. посіб. / упоряд. Н. В. Любченко, О. А. Прокопенко; А. С. Виноградова за ред. Є. Р. Чернишової / Ун -т менедж. освіти НАПН України. К., 2012. Ч. 1. 112 с.
11. Харченко А. Психолого-педагогічні інноваційні технології в реалізації базового компонента дошкільної освіти Нова педагогічна думка. № 3. С. 135-137. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2013_3_41
12. Шахіна І. Ю., Садова Д. В. Інноваційні педагогічні технології в дошкільній освіті: переваги та особливості використання. Дошкільна педагогіка. Серія «Педагогічні науки». Випуск № 1. 2020.С. 236-239.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

Назва навчальної дисципліни: **Корекційно-розвивальна робота як складник інклюзивного навчання**

Цільовий компонент: дати теоретичні знання та практичні навички з організації корекційно-розвивальної роботи у закладі дошкільної освіти

Змістовий компонент Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Мультидисциплінарна команда

та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання вихователів.

Процесуальний компонент: форми: інтерактивна лекція, семінарські заняття; методи: словесні, наочні, практичні, частково-пошукові, проблемні, індуктивні, дедуктивні методи; здоров'язбережувальні технології, інформаційно-комунікаційні, комунікативно-мовленнєві, розвивальні, особистісно зорієнтовані, діяльнісні, інтерактивні. засоби: презентація, інформаційні ТЗН.

Результативний компонент:

ПРН 05. Забезпечувати безпечне, розвивальне, інклюзивне та орієнтоване на розвиток усіх здобувачів дошкільної освіти освітнє середовище;

ПРН 06. Створювати в освітньому середовищі емоційно-комфортну атмосферу, сприятливі умови для особистісного самовизначення у різних видах дитячої активності

ПРН 07. Попереджувати, вчасно та адекватно реагувати на ситуації емоційного, фізичного, психологічного насилля

Список рекомендованої літератури:

1. Колупаєва А. А., Данілавічюте Е. А., Литовченко С. В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. Київ: А.С.К., 2012. 192 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/20/1/> (дата звернення: 15.03.2021).
2. Колупаєва А. А., Коваль Л. В., Компанець Н. М., Луценко І. В. Організаційно-педагогічні умови діяльності асистента вчителя в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. Київ : АТОПОЛ, 2014. 240 с.
3. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с.
4. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: від основ до практики : монографія. Київ : АТОПОЛ, 2016. 152 с.
5. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навч.-метод. посіб. Харків : Ранок, 2019. 304 с.
6. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання : навч.-метод. посіб. Київ : АТОПОЛ, 2015. 136 с.
7. Інклюзивне навчання: основні принципи та дієві технології: кол. монографія / О. І. Баланська та ін. ; відп. ред. Г. В. Давиденко. Вінниця : ТВОРИ, 2018. 216 с.
8. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення : навч.-метод. посіб. / С. П. Миронова та ін.; за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2015. 235 с.
9. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва та ін. ; за заг. ред. Л. І. Даниленко. К., 2007. 128 с.
10. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка / В. І. Бондар та ін. ; за ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка. Київ, 2004. 152 с.
11. Данілавічюте Е. А., Литовченко С. В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А. А. Колупаєвої. Київ : А.С.К., 2012. 360 с.
12. Лорман Т., Деспелер Дж., Харві Д. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі : практич. посіб. : пер. з англ. Київ : СПД-ФО Парашин І. С., 2010. 296 с.
13. Малишевська І. А. Професійна діяльність асистента вчителя в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. Умань : Візаві, 2017. 150 с.
14. Малишевська І. А. Педагогічні технології інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Умань : Візаві, 2016. 112 с.
15. Малишевська І. А. Професійна діяльність психолого-педагогічних фахівців в інклюзивному освітньому середовищі : метод. рек. Умань : Візаві, 2016. 52 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>